

بررسی مضامین ترکیب‌بند در مکتب وقوع

زیبا اسماعیلی^۱، زهرا نام آور^۲

^۱استادیار دانشگاه تربیت دبیر شهید رجایی

^۲دانشجوی کارشناسی ارشد زبان و ادبیات فارسی

چکیده

مکتب وقوع، از آنجا حدفاصل دو سبک مهم ادبی است، یکی از دوره‌های مهم در ادبیات فارسی محسوب می‌شود دوره‌ای که تلاش شاعران برای نوآوری و ابداع در آثارشان قابل‌بررسی است. یکی از نوآوری‌هایی که در این دوره مشاهده می‌شود روی آوردن به قالب‌های شعری جدید چون ترکیب‌بند و سرودن مضامین کم‌سابقه در این قالب‌ها است. ترکیب‌بند یکی از قالب‌های شعر فارسی است که از حدود قرن پنجم در شعر فارسی پدید آمد اما در قرن ده و یازده توجه و اقبال شاعران به این قالب رو به فزونی نهاد؛ و موضوعاتی چون مرثیه، مدح و منقبت، عرفان، عشق و وقوع گویی، ساقی‌نامه و هجو که پیش‌ازاین در قالب‌های قصیده، مثنوی و غزل سروده می‌شد در این دوره در قالب ترکیب‌بند سروده شدند. فصیحی هروی، محتشم کاشانی، وحشی بافقی و غزالی مشهدی از شاعران بزرگ این دوره هستند که این ترکیب‌بندهایی با موضوعات متنوع سروده‌اند. در این مقاله به بررسی مضامین به‌کاررفته در ترکیب‌بندهای مکتب وقوع می‌پردازیم.

واژه‌های کلیدی: مکتب وقوع، ترکیب‌بند، مدح، مرثیه، ساقی‌نامه، عرفان، عشق.

مطالعات ادبیات، عرفان و فلسفه

دوره ۴، شماره ۳، پاییز ۱۳۹۷، صفحات ۱۹۸-۲۱۲